

Fraga, presoner de la seva obra

Josep Melià era col·laborador habitual de la premsa més oberta en el moment d'aprovar-se la Llei de Premsa.

Josep Melià, un dels articulistes que van fer equilibris sobre el fil de l'article segon de la Llei de Premsa.

El temps anterior a la Ley de Prensa de 1966 –en el qual Fraga permeté un aire més obert– va ésser quan de veritat fruïrem el goig d'una certa llibertat. Un cop promulgada la Ley de Prensa, començà de nou la repressió, en nom dels principis continguts al seu article segon.

Les meves experiències amb la Ley de Prensa són molt infelices. Des de les constants telefonades de Fraga a Jesús Romeo –jo aleshores treballava al Ministeri de Treball, i Fraga insistí tant que em fessin callar com que em fotessin fora– vaig conèixer tota mena de vicissituds. Em vaig haver d'estar algunes temporades sense escriure. Em citaren al TOP per un anuari publicat per Camuñas a l'editorial Guadiana, em volgueren processar a Palma (cosa que gràcies al jutge Clemente Auger no s'esdevingué) per una collonada sobre el governador civil, i se m'iniciaren –ja en els darrers temps de la transició, i quan Fraga tornava a ser al Ministeri de l'Interior– dos consells de guerra per sengles articles a *Destino*. Crec que ningú més ha hagut d'escriure cròniques polítiques de dues pàgines de la revista amb retalls de premsa. I és que tenia damunt l'amenaça que si feia cap judici personal ens tancarien la revista.

Aquest clima –que tingué el seu clímax durant l'estat d'excepció i el retorn temporal de la censura– excità la meua curiositat envers països exòtics com Singapur o Malàisia, respecte dels quals no hi havia problemes en pontificar. La nova censura provisional era tan exagerada com ho havia estat en el temps anterior a la llei de premsa. Una recensió d'un llibre de Ramón Tamames fou suprimida per antipatia cap a l'autor. I quan vaig poder opinar –per exemple, quan es va tancar *Destino* per la famosa carta sobre el català–, n'hi ha prou de llegir les *Memorias* de Fraga per recordar la consideració que aquelles crítiques meves li van merèixer. Això i tot, sempre vaig pensar que Fraga era el primer presoner de la seva obra. Havia volgut liberalitzar sincerament, però els altres mi-

nistres –acostumats a treballar en la impunitat– li exigien responsabilitats.

La situació, com és clar, era kàfiana, i amb la deguda extensió la vagi reflectir en un llarg capítol del meu llibre *El largo camino de la apertura*. És clar que allà tractava més de valorar els retrocessos generals que es varen produir, tot indagant la raó de la reacció pendular, que no pas d'històries personals, sempre diminutes en relació amb el procés global de la vida informativa. Crec que es pot dir que encara que la premsa va assolir, en termes genèrics, una funció de quart poder, i que les ànsies de llibertat de la societat espanyola es traslladaren a les planes dels diaris, també és cert, si més no en bona mesura, que passàrem d'un ferri règim de censura a l'autocensura, i que el sistema polític encaixà de mal cor una llei que, amb tots els seus defectes, estava molt per endavant de la resta del sistema legal que regia el país.

Com que se'm demana un testimoni personal, no em puc estar de dir que, per estrany que sembli, els mesos anteriors a la llei foren de molta més alegria interior i esperança. Després de promulgada la llei, fórem tots conscients que hi hauríem de conviure, però que l'esforç de liberalització que contenia era una d'aquelles flors que no fan estiu i que les coses no anaven per la via de la solució, ans per la de la caparrudesa i el manteniment del sistema fins al capdavall.

Anàrem fent, tanmateix, i moltes vegades hi hagué amenaces grosses, com per exemple quan vaig escriure una crònica de la segona concentració de la Plaza de Oriente (la que va servir de teló de fons per a l'indult de MATESA). Però a tot això ens hi acostumàrem. Era una part del joc. Quan m'amnistiaren dels dos delictes militars (tot i que jo aleshores era procurador en Corts), vaig pensar en allò que sempre deia Miguel Ángel Aguilar: que demanàvem amnistia per a tots els franquistes.

“El temps anterior a la Ley de Prensa va ser quan de veritat fruïrem el goig d'una certa llibertat. Un cop promulgada la llei, començà de nou la repressió”

JOSEP MELIÀ